

Euroopa Liidu naabruspoliitika läbi liberaalse maailmavaate prisma

Liberaalidena elame põhimõtete järgi, et seni kuni me ei aita ise ennast, keegi meid ei aita. Kuid kui meie ei oota teistelt abi, kas ise peaksime teisi aitama? Julgen väita, et kindlasti peaksime, kuid aidata või õigemini kaasa aidata tuleb neid, kes ise tahavad midagi teha, et asjad areneksid paremas suunas.

Usun, et ka Euroopa Liidu naabruspoliitika raames peaksime tegutsema sama põhimõtte järgi. Kuna EL naabruspoliitika eesmärk on tugevdada Euroopa Liiduga piirnevate riikide võimekust, stabiilsust ja heaolu, siis usun, et Eesti koos kahekümne nelja ülejäänud ELi liikmesriigiga on nõus seda algatust toetama ja kaasa aitama.

Kuid meie abist pole kasu, kui EL naabruspoliitika raamidesse kuuluvad riigid ei aita ennast ise. Kus oleks Eesti praegu, kui ta oleks viisteist aastat tagasi jäänud ainult Läänemaailmale lootma, ise mitte tegutsedes? Eks vastus on üsnagi masendav, meie võiksime olla praegu mitte abistajad, vaid abistatavad. Kuid seda ei juhtunud, kuna meie riik käitus eesti vanasõna järgi, et igäüks on oma õnne sepp, mitte lootis pelgalt solidaarsusele ja teiste abile.

Tegeldes mitu aastat nii teoreetilisel kui ka praktilisel tasandil EL naabruspoliitikaga ja käies nendes riikides kohapeal, julgen väita, et see on meie, Eesti kohustus, et Moldovas, Valgevenes, Gruusias, Ukrainas, Armeenias ja ka Venemaa Föderatsioonis, kuigi VF otseselt ei kuulu EL naabruspoliitika valdkonda, vastastikused õigused ja kohustused mahuksid seaduslikesse raamidesse ning et loetletud riigid jälgiksid häid valitsemistavasid, inimõigusi, vaba turumajanduse reegleid, säästvat arengut ja soodustaksid heanaaberlikke suhteid.

Eesti jaoks on oluline, et kõik eespool mainitud tingimused oleksid EL naaberriikide poolt

URMAS PAET kohtumas Moldova liberaalse erakonna "Meie Moldova Alliansi" ("Our Moldova Alliance") esimehe Serafim Urecheaniga oktoobris 2005.

Foto: Valentin Chepteni

täidetud ja ellu viidud, sest see on otseselt seotud nii Euroopa Liidu kui ka Eesti julgeoleku ja heaoluga.

Valides elukohta tunneme huvi ka naabrite vastu, eelistades usaldusväärseid ja korrektseid naabreid. Kuid kui personaalsel tasemel naabrite valimine on võimalik, siis riikidel sellist võimalust pole. Riik paikneb geograafiliselt seal, kus ta on, vähemalt normaalses tingimustes. Seega peame aitama oma naaberriike, kui tahame omada arenenud ja võrdväärseid naabreid. Moldova, Valgevene, Gruusia, Armeenia, Ukraina ja Venemaa edukus demokraatia ja majanduse arendamisel on Euroopa Liidu liikmesriikidele sama tähtis kui igale meist korralikud naabrid meie kodukohas.

Eesti on saanud teel Euroopa Liitu ja NATO täisliikmelisuse poole suurel määral välistoetust ja välisabi. Sellel on olnud väga tugev mõju meie riigi arengule.

Olen nõus, et on aeg asuda õpitud jagama nendega, kes on täna olukorras, kus Eesti oli viis, kümme või isegi viisteist aastat

tagasi. See pole ainult meie suur võimalus, vaid ennekõike on meie kohustus!

Ei Eesti ega ükski teine maailma riik ei saa tänapäeva maailmas tegutseda täiesti iseseisvalt, nii mitmeski mõttes sõltume me otseselt oma naabritest. Mitte üksnes Euroopa Liit mõjutab Moldovat, Valgevenet, Gruusiat, Ukrainat, Armeeniat ja Venemaa Föderatsiooni, vaid see mõju on vastastikune. Meie, ehk ELi naaberriikide majanduslik areng, keskkonnakaitse, sotsiaalne ja kultuurne tegevus ei tunnista ammu riigipiire.

Ka liberaalne maailmavaade, vabaduse ja turumajanduse austus ei tunnista piire. Piiridest palju tähtsamad on ühised eesmärgid ja väärtused. Nii Eesti riigi kui ka Reformierakonna moraalne kohustus on aidata neid, kes jagavad meiega ühiseid liberaalseid väärtusi, on teadlikud oma õigustest ja ei loobu oma kohustuste täitmisest, austavad vabadusi, toetavad õigusriigi ja vabaturumajanduse arengut.

Tegeledes Euroopa Liidu naabruspoliitikaga on üsnagi oluline

arvestada meie reaalsete võimalustega, kuna on selge, et me ei saa olla piisavalt efektiivsed toetades kõiki EL naabruspoliitika raames olevaid riike. Eest Vabariigi valitsus on lähtudes realistlikest kaalutlustest ja seades konkreetseid eesmärke väga mõistlikult jaganud Eesti ressursid naabruspoliitika raames. Ka Reformierakonnas peame tegema endale selgeks, kus saame realselt olla kasulikud ja aidata oma kogemustega. Meil pole kunagi olnud omane tegeleda mõttetult ja tühja demagoogiaga, jättes konkreetseid tegevusi kõrvale. Keskendumine Euroopa Liidu naabruspoliitika raames ühele-kahele riigile on kõige mõistlikum, kui soovime jõuda tegudeni. Samuti arvestades oma riigi suurust peame valima neid riike, kus näeme, et saame leida sarnaseid jooni ja realselt aidata.

Reformierakond on aidanud nii Ukraina, Valgevene kui ka Moldova liberaale. Üheks meie koostöö näiteks EL naabruspoliitika raames on olnud alates 2005. aastast toimunud mitmed kohtumised ja kogemuste vahetused Moldova liberaalse erakonna "Meie Moldova Alliansi" esindajatega, kes on praegu Moldovas suurim kommunistidele opositsioonis olev erakond.

Loomulikult me ei saa ja ei tohi sekkuda EL naabrusriikide sisepoliitikasse, kuid peame aitama neid erakondi ja liikumisi, kes tahavad vabaneda oma riigi sotsialistliku mineviku varjudest ja asuda liberaalse vabaturumajanduse teele.

Demokraatia ja turumajanduse puudumine EL naaberriikides võib ohustada ka meid. Euroopa Liit on huvitatud läänemeelsest ja demokraatlikest naabritest, eriti kui nad on valmis iseennast aitama. Reformierakond omakorda aga on valmis selles kaasa aitama ja jagama oma kogemusi EL naaberriikidega.

Anna-Maria Galojan,
politoloog ja liberaal